

Kreativitet Daginstitutioner Vitalitet Kompetencer  
Nyt Trivsel Involvering Fællesskab  
Ambitiøs Training Stræbe Kommunikation  
Civilsamfund Læringsrum Mangfoldighed  
Viden Udvikling Handlekraft Samtale  
Foretagsomhed Nysgerrighed Dristighed  
Innovation Engagement  
Fokusering Kompetent Risikovillighed  
Læringsrum Muligheder Rollemodeller  
Læring Passion  
fobu akademi

2. halvår  
2016

## Velkommen til fobu akademi

Hensigten med fobu akademi er at fokusere på kerneopgaven i den selvejende og private institution. At folde kerneopgaven ud, understøtte og udvikle den med bidrag via akademiet, der henvender sig til både bestyrelser, lederen, ledelsesteam samt personalet i den pædagogiske praksis med børnene.

I akademiet kan du – uanset dit arbejdsområde - få mulighed for at indgå i et fællesskab og indgå netværk med andre fagpersoner, du kan få sparring fra samt høre om deres erfaringer. Akademiet sætter rammen for et refleksivt læringsrum hvori, du kan få indsigt i ny viden, forskning samt få relevante input fra kompetente, opdaterede undervisere, der blandt andet tilbyder oplæg og kurser med målrettede fokuspunkter.

fobu er som paraplyorganisation til for sine medlemmer og lydhør overfor disse hvorfor, at indholdet i fobu akademi er udviklet med udgangspunkt i løbende forslag til emner fra bestyrelser, ledere og pædagogisk personale således, at de bliver så relevante og opdaterede, som muligt.

Gennem oplæg, workshops, konferencer, kurser af forskellig varighed m.m., der alt sammen ligger indenfor fobu akademi, kan du komme fagligt i dybden omkring forskellige emner og temaer.

Emnerne og temaerne i fobu akademi, spænder bredt med alt fra børns æstetiske læreprocesser, pædagogisk dokumentation, profilering af faglighed, arbejdet med børns sprog, ledelsesperspektivet til arbejdet med og i en bestyrelse. Dertil kommer, at fobu akademi har særlig bevågenhed på stærke institutionsfællesskaber og deraf tilbyder netværksmøder med fælles refleksion, sparring og fokus på meningsdannelse omkring et fællesskab. Konkret tilbydes der i fobu akademi en møderække til både private institutioner samt til de selvejende institutioner indenfor 0-18 års rammen samt specifikt indenfor fritidsinstitutionerne.

Alle kan - som udgangspunkt – tilmelde sig og deltage i tilbuddene under fobu akademi. Som medlem får du dog en særlig rabat ved deltagelse. De fleste af kurserne i akademiet afvikles i fobu's lokaliteter på Enghavevej, København V. Kan der samles nok deltagere til et kursushold omkring et emne i fobu akademi rundt omkring i landet, er det bestemt en mulighed også at afholde det respektive kursus hvor, der måtte være ønske og behov for det.

Vedr. evt. opfølgning eller videreudvikling på baggrund af et kursus er det muligt – ved tilkøb – at aftale et yderligere forløb med én af fobu's konsulenter. Dette kan fx ske efterfølgende ude i den enkelte institution.

Har du spørgsmål eller eksempelvis forslag til konkrete emner ift kurser eller andet, er du meget velkommen til at henvende dig til organisationskonsulent i fobu, Kirsten Birk Olsen på [kbo@fobu.dk](mailto:kbo@fobu.dk) eller til pædagogisk konsulent i fobu, Dorthe Filtenborg Merot på [dfm@fobu.dk](mailto:dfm@fobu.dk)

God fornøjelse

The logo for 'fobu akademi' features the word 'fobu' in a light green, lowercase sans-serif font, followed by a small purple butterfly icon. To the right of the butterfly is the word 'akademi' in a larger, bold, purple sans-serif font.

fobu akademi

## Aktiviteter

### Pædagogisk dokumentation

– synliggørelse af den faglige intention og kerneopgaven

*Onsdag d. 7. september 2016 kl. 9-11.30 (første kursusdag)*

*Tirsdag d. 20. september 2016 kl. 9-11.30 (anden kursusdag)*

Arbejdet med pædagogisk dokumentation er en vigtig opgave og del af hverdagen i alle institutioner samt ifm implementering af stærke institutionsfællesskaber. Særligt efter loven om de pædagogiske læreplaner trådte i kraft i 2004, blev dokumentation et formaliseret lovkrav til de pædagogiske ansatte. Kurset består af to dage hvor, der gives en Indføring i mundtlig, skriftlig og visuel pædagogisk dokumentation herunder forskellen på at udarbejde lineær og cirkulær dokumentation. Der præsenteres forskellige konkrete metoder, som kan bruges i praksis med børn (1-10 år). Også barneperspektivet herunder værdigrundlag og etik i det dokumenterende arbejde vil blive berørt. Fokus for kurset vil være at give deltagerne inspiration til egen pædagogiske praksis med dokumentationens mange muligheder.

OBS: kursisterne bedes medbringe et print af institutionens virksomheds-, pædagogiske lære- samt årsplan. Kurset kan kun tages sammenhængende – det er ikke muligt at vælge deltagelse på kun én kursusdag.

#### **Første kursusdag:**

- Indføring i de pædagogiske læreplaner som fundament ift arbejdet med dokumentation
- Præsentation af mundtlig, skriftlig og visuel dokumentation
- Lineær og cirkulær pædagogisk dokumentation
- Barneperspektiv, værdigrundlag og etik
- Introduktion til opgave, der skal arbejdes med frem til anden kursusdag

#### **Anden kursusdag:**

- Refleksion og sparring ift opgaven
- Dokumentation af den faglige intention
- Præsentation af forskellige konkrete metoder og praksiseksempler
- Diskussion, refleksion og evaluering på baggrund af dokumentation
- Dokumentation som redskab til udviklingsarbejde i institutionen

#### **Info**

Underviser: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk konsulent, fobu  
Målgruppe: Ledere, pædagoger, medhjælpere  
Pris: Kr. 975,- pr. person for fobu medlemmer. Øvrige deltagere er prisen kr. 1.125,- pr. person.  
Sted: fobu kursuslokale/fobu værksted, Enghavevej 31,1., 1674 KBH V  
Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest 1. september 2016

## For sans og samling

– om æstetiske læreprocesser i daginstitutionen (kursus 1 + 2)

Torsdag d. 22. september 2016 kl. 9-15 (første kursusdag)

Torsdag d. 10. november 2016 kl. 9-15 (anden kursusdag)

På dette kursus, der består af to gange, vil deltagerne lære hvordan, man kan tilrettelægge og gennemføre tegne- og male forløb koblet til det pædagogiske arbejde. Kurset henvender sig til pædagogiske praktikere, der arbejder med de større vuggestuebørn samt børnehave- eller fritidshjems-børn. Deltagerne vil få udleveret grundbogen "For sans og samling – om æstetiske læreprocesser i daginstitutioner" skrevet af blandt andet underviseren på kurset.

OBS: det anbefales, at man tager begge kursusdage som en sammenhængende proces. Dog er det også muligt kun at tage første kursusdag. Det er ikke muligt kun at tage anden kursusdag, da denne forudsætter deltagelse på første kursusdag. Deltagerne bedes medbringe praktisk tøj ifm egne kreative processer.

### Indhold i første kursusdag:

- Kort introduktion til det æstetiske fagområde herunder hvorfor, æstetiske læreprocesser er vigtige for børn, og hvad det giver børnene
- Præsentation af konkrete metoder, hvor man selv producerer tegninger og billeder og lærer hvordan, man kobler processen til det pædagogiske arbejde
- Introduktion i konkret brug af materialer og dokumentation i institutionen

### Indhold i anden kursusdag:

- Introduktion til æstetiske læreprocesser med børn hvor fokus er på formidlingsdelen overfor børn
- Præsentation af konkrete metoder ift tegning, billeder hvor, deltagerne selv er aktivt skabende
- Inspiration ift planlægning og organisering af temaforløb med kreativt, skabende indhold omkring børn i institutionen

Underviser: Merle Felicia Zorck, kunstner og pædagogisk vejleder. Merle er autodidakt kunstner og har udstillet billeder siden 1978. Hun er uddannet pædagog og har taget Pædagogisk Diplom i "Kultur og Æstetik" samt "Supervision og Vejledning". Hun har igennem mange år arbejdet med kunst og børn, ar-rangeret børnekultur festivals, holdt oplæg om æstetiske læreprocesser og gennemført mange kunstprojekter for og med børn i forskellige institutioner.

### Info

Målgruppe:	Pædagoger og medhjælpere. Max. 12 deltagere på hver kursusdag
Pris:	Kr. 900,- pr. kursusdag pr. person for fobu medlemmer. Øvrige deltagere kr. 1.050,- pr. kursusdag pr. person. Priserne er inklusive grundbog, materialeforbrug, frokost og øvrig forplejning.
Sted:	fobu Akademis kreative værksted, Enghavevej 31, 1., 1674 København V.
Tilmelding:	<a href="http://www.fobu.dk/akademi">www.fobu.dk/akademi</a> senest 5. september 2016

## Den faglige kontrakt som fundamentet i institutionen

Tirsdag d. 13. september 2016 kl. 9-11

Kurset vil handle om forskellen på at passe og udvikle børn og hvad, der skal til for at opkvalificere institutionens faglige fundament herunder hvad, en faglig kontrakt bør indeholde.

Der gives perspektiver på faglighedsbegrebet og betydningen af, at den faglige intention hele tiden understøtter den pædagogiske praksis med børnene.

Også samarbejdet imellem institution og forældre i en faglig kontekst bliver bearbejdet i kurset.

Kurset vil arbejde med forskellige indfaldsvinkler ift faglighed:

- Virksomhedsplan
- Pædagogisk læreplan
- Årsplan
- BMV (Børnemiljøvurdering)
- Pædagogisk dokumentation
- Diskussion – refleksion – evaluering
- Stillingsbeskrivelser for pædagogisk personale
- Barnet i centrum

Der vil på kurset blive vist konkrete eksempler og præsenteret brugbare og inspirerende cases, deltagerne vil kunne hente inspiration i til egen praksis (og faglighed).

OBS: Kurset har link til fobu Medlemsblad, maj nummeret 2016 omhandlende "Faglighed"

### Info

Underviser: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk Konsulent, fobu

Målgruppe: Ledere, pædagoger

Pris: kr. 350,- pr. person for fobu medlemmer. Øvrige deltagere kr. 550,- pr. person.

Sted: fobu Akademis kreative værksted, Enghavevej 31, 1., 1674 København V.

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest d. 1. september 2016

## Profiler din faglighed – branding af institutionen

Tirsdag d. 27. september 2016 kl. 9-11

Synliggørelse af den faglige intention - fagligheden generelt - i institutionen samt ifm arbejdet omkring implementering af stærke institutionsfællesskaber er væsentlig at have fokus på.

Hvad vil/kan/gør vi med børnene i institutionen med fagligheden som pædagogisk fundament? Og hvordan kan vi fortælle om og synliggøre kompetencerne omkring det pædagogiske personale overfor blandt andet forældre og øvrige interessenter i og omkring institutionen?

Kurset vil koncentrere sig om perspektiver omkring profilering og branding samt præsentere konkrete redskaber, metoder og ideer ift hvordan, institutionen kan profilere sin faglighed herunder hvordan, den pædagogiske medarbejders kompetencer kan synliggøres.

OBS: kursisterne skal medbringe et print af institutionens virksomheds-, pædagogiske lære-, samt årsplan. Medbring også gerne egne eksempler på allerede eksisterende "brandings materiale", du/institutionen har udarbejdet.

Kurset vil bestå af:

- Indføring i forskellige perspektiver omhandlende profilering og branding
- Præsentation af forskellige konkrete måder at synliggøre faglighed på
- Indlagte cases og øvelser samt mulighed for debat og gensidig inspiration

### Info

Underviser: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk Konsulent, fobu

Målgruppe: Ledere, pædagoger

Pris: Kr. 350,- pr. person for fobu medlemmer. Øvrige deltagere kr. 550,- pr. person.

Sted: fobu kursuslokale/fobu værksted, Enghavevej 31,1. 1674 KBH V.

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest 12. september 2016

## Samarbejde mellem forældre og institution

- med barnet i centrum

*Mandag d. 3. oktober 2016 kl. 9-11*

*Tirsdag d. 11. oktober 2016 kl. 9-11*

*Torsdag d. 27. oktober 2016 kl. 9-11*

Barnets primære miljø er i hjemmet hos forældrene hvor, barnets identitet, dannelse, opdragelse m.m. ligger. Barnets sekundære miljø er i institutionen hvor, barnet skal sikres mulighed for at lege, lære samt trives og udvikles. Barnet tilbringer en stor del af sin vågne tid i institutionen hvorfor, at det er væsentligt, at man som pædagogisk personale omkring barnet kontinuerligt har fokus på det gode forældresamarbejde. Men hvad er et godt forældresamarbejde? Hvad skal forældrene inddrages i og bidrage med? Hvilke forventninger kan man som institution have til forældrene? Fobu Akademi stiller med disse tre kursusformiddage skarpt på forskellige perspektiver omkring forældresamarbejdet samt præsenterer konkrete metoder og ideer til brug for den pædagogiske (forældre)praksis i institutionen. Der vil også komme bud på hvordan, man kan tænke godt forældresamarbejde ind i arbejdet med stærke institutionsfællesskaber. Kurset d. 27. oktober vil introducere og præsentere redskaber til (sam)arbejdet med børn og familier, der har anden etnisk baggrund end dansk herunder familier med flygtninge- eller indvandrerbaggrund.

OBS: kurserne kan tages enkeltvis eller i forlængelse af hinanden. Der vil dog være en sammenhæng og "overbygning" ift kurserne.

3. oktober 2016: Hvordan kan forældrene engageres i institutionen? v. Kirsten Birk Olsen, Organisationskonsulent i fobu

11. oktober 2016: Kommunikation imellem hjemmet og institutionen v. Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk Konsulent i fobu

27. oktober 2016: Det gode samarbejde med forældre med anden etnisk baggrund v. Shadman Karim og Karin Kuld Jensen, pædagogiske ansatte i institutionen Kringlebakken

### Info

Undervisere: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk konsulent i fobu samt Kirsten Birk Olsen, Organisationskonsulent i fobu samt personale fra Kringlebakken (kurset d. 27. oktober)

Målgruppe: Ledere, pædagoger, medhjælpere

Pris: kr. 350,- pr. person pr. kursus (hhv. 3 og 11. oktober) for fobu medlemmer.

Øvrige deltagere kr. 550,- pr. person pr. kursus (hhv. 3 og 11. oktober).

Kurset d. 27. oktober koster kr. 550,- pr. person for fobu medlemmer og kr. 750,- for øvrige deltagere.

Sted: fobu kursuslokale, Enghavevej 31, 1. 1674 KBH V.

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest 21. september vedr. kurserne d. 3/10 og 11/10, mens der er tilmeldingsfrist 14/10 for kurset 27/10.

## Pædagogisk kvalitet i institutionen

*Onsdag d. 2. november 2016 kl. 9-11*

Hvordan skabes pædagogisk kvalitet samt kvalitative kontekster i en kompleks hverdag i den selvejende eller private institution? Hvad er pædagogisk kvalitet? Hvad gør man for at bevare kvalitet når, hverdagen er kompleks og med kontinuerlige udfordringer og forandringer? Kurset vil handle om de forskellige syn på kvalitet, der kan være .

Hvad mener forskerne, politikerne, forældrene, det pædagogiske personale og ikke mindst børnene om kvalitet hvis, man spørger dem. Kurset vil konkretisere kvalitet og hvad, det kan være i en pædagogisk praksis med børn herunder give bud på forskellige steder i hverdagen hvor, kvalitet er omdrejningspunktet.

Der vil komme bud på forskellige former for kvalitet i institutionen:

- Den visuelle kvalitet
- Den subjektive kvalitet
- Den informative kvalitet

Deltagerne vil få inspiration til egen praksis og heraf få et refleksivt syn på kvaliteten i egen institution.

### **Info**

Underviser: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk Konsulent, fobu

Målgruppe: Ledere, pædagoger, medhjælpere

Pris: kr. 350,- pr. person for fobu medlemmer (for alle tre dage). Øvrige deltagere er prisen kr. 450,- pr. person.

Sted: fobu kursuslokale, Enghavevej 31,1. 1674 KBH V

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest 19. oktober 2016



## Bestyrelsens arbejde i institutionen

*Mandag d. 26. september 2016 kl. 17.30-20.30*

*Torsdag d. 24. november 2016 kl. 17.30-20.30*

Bestyrelsen i en selvejende eller privat institution er en stærk markør for institutionens drift og udvikling. At være en del af en bestyrelse er således en værdifuld, spændende og udfordrende opgave. Institutionerne har indenfor de lovgivningsmæssige og kommunale rammer store valgmuligheder for selv at kunne sætte retning for institutionen – men hvordan gør man så det på bedst mulige måde? Og hvordan kan perspektiverne omkring stærke institutionsfællesskaber tænkes ind i bestyrelsens arbejde?

Den selvejende bestyrelse har forskellige ansvar omkring institutionen:

- det arbejdsgiverretslige ansvar for ledelse og øvrige medarbejdere
- udviklingsansvaret for institutionen
- det økonomiske ansvar
- ansvar for fællesskabet
- det juridiske ansvar

Som deltager i kurset introduceres du til hvordan, du som medlem af bestyrelsen værner om dit ansvar samt griber de muligheder, der er i bestyrelsesarbejdet ift at gøre livet for børnene så udviklende, som muligt. På kurset bliver du præsenteret for fortællinger og cases, der gør stoffet nærværende, og der vil være mulighed for at få input til egne udfordringer. Der vil være mulighed for spørgsmål og debat på kurset. Ligeledes gives indblik i hvordan, fobu kan hjælpe i forhold til, at bestyrelsen og institutionen kan præstere så godt, som muligt.

### Info

Underviser: Kirsten Birk Olsen, Organisationskonsulent i fobu

Målgruppe: Bestyrelsesmedlemmer og ledere

Pris: Kr. 525,- pr. person for medlemmer af fobu. Øvrige deltagere er prisen kr. 625,- pr. person.

OBS: Ledere, der deltager med institutionens bestyrelsesmedlemmer flere gange om året, opkræves kun eet deltagergebyr.

Forplejning: Der serveres en sandwich ved kurset (inkl. prisen)

Sted: fobu kursuslokaler, Enghavevej 31,1. 1674 KBH V.

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi)

senest 19. september 2016 vedr. kurset, der afholdes d. 26. september 2016,

senest d. 17. november 2016 vedr. kurset, der afholdes d. 24. november 2016.

## Fokus på bestyrelsens arbejde som team

*Mandag d. 10. oktober 2016 kl. 17.30-20.30*

En ting er at vide hvad, opgaven er - og går ud på - som medlem af en bestyrelse i en selvejende eller privat institution – en anden ting er arbejde med løsningsmuligheder ift opgaven i et fællesskab hvor, alle bestyrelsens ressourcer skal i spil.

Bestyrelsen er et team hvor, diskussioner og beslutninger kan profitere af, at bestyrelsesmedlemmernes kompetencer og ressourcer supplerer hinanden og kan spille sammen.

Bestyrelsesmedlemmer bruger rigtig meget tid på at afholde møder – men hvad kan og skal der komme ud af møderne?

På kurset vil vi stille skarpt på hvordan, man konkret kan inddrage de forskellige ressourcer i bestyrelsen på en konstruktiv og brugbar måde samt hvordan, man som bestyrelse kan bevare fokus på kerneopgavens indhold.

Vi vil se på hvad, der skal til for at klæde bestyrelsen på ift at træffe beslutninger og efterfølgende videreformidle disse til relevante samarbejdspartnere i og omkring institutionen.

OBS: Kurset henvender sig primært til bestyrelsesmedlemmer, der tidligere har deltaget i et bestyrelseskursus

### **Info**

Underviser: Kirsten Birk Olsen, Organisationskonsulent i fobu

Målgruppe: Bestyrelsesmedlemmer (se OBS)

Pris: Kr. 525,- kr. pr. person for medlemmer af fobu. Øvrige deltagere er prisen kr. 625,- pr. person.

Forplejning: Der serveres en sandwich ved kurset (inkl. prisen)

Sted: fobu kursuslokaler, Enghavevej 31, 1. 1674 KBH V

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest 3. oktober 2016

## Workshops ift revision af de pædagogiske læreplaner

*Onsdag d. 31. august 2016 kl. 9-11*

*Tirsdag d. 25. oktober 2016 kl. 9-11*

Ministeren for Børn, Undervisning og Ligestilling, Ellen Trane Nørby, har i hele år 2016 igangsat en arbejdsproces, der går ud på at revidere eksisterende pædagogiske læreplaner (fra 2004) samt evt. formulere konkrete lovforslag ift "nationale læringsmål" med henblik på ikrafttrædelse primo 2017.

Ministeren har ift revideringsprocessen nedsat en Mastergruppe, der blandt andet består af repræsentanter udpeget af BUPL, EVA, KL m.fl. Mastergruppens opgave er at udarbejde en ramme for styrkede pædagogiske læreplaner, der gives videre til et nedsat Kvalitetsforum og efterfølgende nedsatte arbejdsgrupper, der består af diverse praktikere. Disse skal udforme et konkret materiale ift en revidering af de eksisterende pædagogiske læreplaner samt evt. forslag til nytænkning af disse. De nævnte arbejdsgrupperes arbejde og konklusioner fremlægges endeligt for Ministeren ultimo oktober 2016. Ministeren har varslet, at revisionen og arbejdet evt. kan føre til, at der i Folketinget fremføres forslag om lovændring om de pædagogiske læreplaner med forventet virkning primo 2017. Ovenfor beskrevne proces kan få stor og afgørende betydning for institutionens faglige grundlag og pædagogiske praksis hvorfor, at fobu inviterer til afholdelse af workshops. Ultimo april 2016 præsenterede Ministeriet en "postkasse" hvori, man som praktiker omkring arbejdet med børn, frem til ultimo september 2016 kan indsende bidrag, kommentarer samt konkrete forslag ift de pædagogiske læreplaner herunder også indsende børnenes udsagn, fotos og tegninger ift hvordan, de opfatter læreplanerne i praksis.

fobu har som Paraplyorganisation for de selvejende og private institutioner opnået høringsret ift arbejdet med revisionen samt evt. lovforslag om de pædagogiske læreplaner. Denne ret skal bruges konstruktivt og fagligt hvorfor, at fobu blandt andet inviterer til afholdelse af workshops, der dels vil bestå af diverse relevante oplæg om pædagogiske læreplaner, barneperspektivet, leg og læring, dokumentation og evaluering m.m. samt sidste nyt fra både Mastergruppens og Kvalitetsforumets konklusioner.

Workshops`ene har til hensigt at skabe rum for fælles diskussion, debat og refleksioner samt konkrete input mellem fobu`s medlemsinstitutioner som, fobu vil bringe videre til Ministeriet.

### Info

Oplægsholder/facilitator: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk konsulent, fobu

Målgruppe: Bestyrelsesmedlemmer, leder (ledelsesteam), pædagoger

Pris: Gratis

Sted: fobu kursuslokale, Enghavevej 31, I, 1674 København V

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi)

Senest tirsdag d. 23. august ift workshoppen d. 31. august

Senest tirsdag d. 11. oktober ift workshoppen d. 25. oktober

## Stærke institutionsfællesskaber

### Netværksmøder for de private institutioner

*Onsdag d. 21. september 2016 kl. 9-11*

*Torsdag d. 17. november 2016 kl. 9-11*

fobu vil gerne medvirke til, at der løbende afholdes netværksmøder for de private institutioner tilknyttet fobu og her bidrage med relevante oplæg og input ift emner og temaer, der har relevans for de private institutioner. Netværksmøderne er båret af de ledere, der har interesse i møderne og som ønsker at bidrage med kontinuerlig deltagelse således, at der sikres engagement og flow i og omkring afholdelse af møderne. Hensigten er at dele erfaringer og inspirere hinanden i netværket til fælles gavn og glæde. Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk konsulent i fobu, vil fungere som mødeindkalder, tovholder og oplægsholder ift relevante emner.

OBS: af hensyn til forberedelse samt udarbejdelse af dagsorden til møderne, er det af afgørende betydning, at man som leder dels tilmelder/framelder sig møderne samt indsender evt. materiale ift emnerne, der er på dagsordenen. Dette sker til Dorthe Filtenborg Merot på mail [dfm@fobu.dk](mailto:dfm@fobu.dk)

#### **Info:**

Tovholder/underviser/mødeindkalder/facilitator: Dorthe Filtenborg Merot, Pædagogisk Konsulent i fobu

Målgruppe: Ledere i private institutioner

Pris: Gratis

Sted: fobu kursuslokaler, Enghavevej 31,1, 1674 KBH V

Tilmelding: Send mail til [dfm@fobu.dk](mailto:dfm@fobu.dk) Senest 12/9 ift mødet d. 21/9 – senest d. 1/11 ift mødet d. 17/11

## Stærke institutionsfællesskaber

### Netværksmøde for fritidsinstitutioner

Torsdag d. 29. september 2016 kl. 9-11

Netværket tager løbende aktuelle temaer op omhandlende struktur, organisering, pædagogik, fritidslivet på baggrund af skolereformen, effekterne af politiske beslutninger osv.

Mødet tager også fat på de krav og forventninger, institutionsområdet bydes og skal efterleve. Gennem fælles refleksion, dialog og gensidig sparring med hinanden drøftes forskellige handlemuligheder og tilgange.

Mødet bæres af et partnerskab og heraf en tilgang af hvordan, institutionerne kan arbejde sammen og styrke hinanden i at nå (fælles) mål. Drøftelserne tager afsæt i en forståelse af, at man i et stærkt institutionsfællesskab med nogle, der måske er forskellig fra én selv, kan løse opgaver bedre end, man ville kunne alene. Emnerne fastsættes op til hvert møde og tager udgangspunkt i det, der er aktuelt.

#### **Info:**

Oplægsholder/facilitator: Kirsten Birk Olsen, Organisationskonsulent, fobu

Målgruppe: Ledere i fritidshjem og fritidscentre

Pris: Gratis

Sted: fobu kursuslokale, Enghavevej 31, 1., 1674 KBH V

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi) senest 19. september.

## Stærke institutionsfællesskaber

### Netværksmøder for 0-18 års institutioner

Mandag d. 5. september 2016 kl. 9-11 (målrettet forpligtende netværk)

Torsdag d. 13. oktober 2016 kl. 9-11 (målrettet selvejende klynger)

Torsdag d. 3. november 2016 kl. 9-11 (målrettet forpligtende netværk)

Netværket tager løbende aktuelle temaer op omhandlende eksempelvis målsætninger for samarbejdet i klynge- og netværksstrukturen, fokus på netværkskoordinatorfunktionen og dennes rolle, evalueringskriterier, netværk- og klyngeorganisering, pædagogisk teori og praksis m.m. Omdrejningspunktet er vidensdeling netværkets deltagere imellem til brug for løsning af de forskellige opgaver og udfordringer, institutionerne måtte have. I denne proces vil netværkets ressourcer og kompetencer inddrages til gensidig inspiration og glæde for mulige løsningsmuligheder. Møderne bæres af et partnerskab hvor, institutionerne kan arbejde sammen og styrke hinanden i at nå (fælles) mål. Drøftelserne vil tage afsæt i en forståelse af, at man i et stærkt institutionsfællesskab med nogle, der måske er forskellig fra én selv, kan løse opgaver bedre end, man ville kunne alene. Emnerne fastsættes op til hvert møde og tager udgangspunkt i hvad, der vil være aktuelt for institutionerne at beskæftige sig med.

#### Info:

Oplægsholder/facilitator: Kirsten Birk Olsen, Organisationskonsulent, fobu

Målgruppe: Ledere i 0-18 års institutioner. Pris: Gratis

Sted: fobu kursuslokale, Enghavevej 31, 1., 1674 KBH V

Tilmelding: [www.fobu.dk/akademi](http://www.fobu.dk/akademi)

Senest d. 25. august ift mødet d. 5. september.

Senest d. 3. oktober vedr. mødet d. 13. oktober.

Senest d. 24. oktober ift mødet d. 3. november.



## Lad fobu arrangere jeres næste interne temadag

Det kunne være:

- Forældresamarbejde med succes
- Rummets indretning og brug
- Vision - mission og værdier
- Narrativ organisationsudvikling
- Relationers betydning
- Pædagogisk dokumentation

Kurser ude i landet

Kurserne der forestås af interne undervisere fra fobu kan, hvis I kan samle nok deltagere – ca. minimum 12 – afholdes andre steder fx på Fyn, Lolland eller Jylland. Kontakt os for nærmere aftale om det enkelte kursus.

## Studierejse

til Pistoia, Norditalien for pædagoger og ledelse (fx leder, souschef, afdelingsleder) tilbydes i foråret 2017

I tæt samarbejde med "Klausens studierejser – Pistoia i Næstved" tilbyder fobu en spændende studierejse med højt fagligt niveau til Pistoia, Norditalien. Se uddybende information på fobu's hjemmeside.

Dorthe Filtenborg Merot, pædagogisk konsulent i fobu, deltager i studierejsen og vil sikre en rød tråd for deltagerne både før, under og efter studierejsen.

Studierejsen er opbygget i tre dele:

1. Kursus (hel dag – afholdes i fobu): formøde, introduktion, oplæg ift pædagogikken, barneperspektivet, rummets indretning og brug, dokumentation, pædagogens rolle m.m. Susan og Alex Klausen vil facilitere kurset.
2. Studierejse fra tirsdag-lørdag: daglige besøg på institutionerne i Pistoia (formiddag/eftermiddag) samt refleksionsmøder og diverse kulturelle input. Det er muligt at tage billeder på institutionerne.
3. Kursus (hel dag – afholdes i fobu): Dorthe vil ift studierejsen udarbejde en samlet rapport, deltagerne får. Denne kan bruges ift at fastholde den inspiration, viden, læring og input, der er fået på studierejsen samt bruges ifm den videre implementering af disse til egen institution. Dorthe vil være facilitator ift kursusdagen.

Studierejsen vil beskæftige sig med:

- Identitet
- Dokumentation
- Barneperspektivet
- Genbrugsmaterialer
- Kunstens betydning
- Den pædagogiske indretning
- Pædagogens positionering og rolle

Pris pr. deltager er vejledende kr. 12.500,- + moms (fly tur/retur, al transport ifm besøgene, indkvartering på godt hotel, besøg på institutionerne, guide og tolkning fra italiensk til engelsk ved studiebesøg, forplejning, vinsmagning, vejledning, refleksionsmøder, to hele kursusdage inden/efter, rapport m.m.).

Tilmelding sker efter først-til-mølle-princippet til Dorthe Filtenborg Merot, pædagogisk konsulent, fobu på mail [dfm@fobu.dk](mailto:dfm@fobu.dk)

## Interne undervisere fra fobu



**Dorthe Filtenborg Merot**  
Pædagogisk konsulent

Telefon 3326 5661

Email [dfm@fobu.dk](mailto:dfm@fobu.dk)

Dorthe Filtenborg Merot er uddannet småbørnspædagog i 1993 og har Diplomuddannelse i ledelse fra UCC år 2014 samt taget Master Class ift ledelse m.m. fra Ledernes Kompetencecenter. Har bred erfaring som leder igennem en lang årrække i selvejende og kommunale institutioner. Hun har blandt andet opbygget flere institutioner helt fra bunden af ud fra egne pædagogiske metoder og principper omhandlende børns spor, leg, læring og udvikling med særlig inspiration fra Norditalien (Pistoia) hvor, Dorthe har foretaget utallige studierejser. Hun har skrevet og udgivet flere bøger, artikler, antologier, pjecer m.m. omhandlende pædagogisk teori og praksis med en særlig optagethed omkring de pædagogiske læreplaner, dokumentation og evaluering samt rummets indretning og brug ift fokus på Det Gode Børneliv.



**Kirsten Birk Olsen**  
Organisationskonsulent

Mobil 5176 5656

Email [kbo@fobu.dk](mailto:kbo@fobu.dk)

Kirsten Birk Olsen er uddannet cand.scient.pol. fra 2002 ved Københavns Universitet og med 9 års erfaring indenfor institutionsdrift og kommunal forvaltning, har Kirsten Birk Olsen været i tæt samarbejde på både politisk- og driftsniveau med såvel kommunale som selvejende institutioner, særligt i forhold til økonomistyring, ledersparring, organisationsudvikling og koordination af kommunale tiltag. Hun har desuden lang erfaring som aktør i civilsamfundet, som hhv. frivillig i foreningslivet, som bestyrelsesmedlem i foreningsbestyrelse, i institutionsbestyrelse, skolebestyrelsen samt fagforeningsbestyrelse.



## fobu akademi kalender

### Kurser

Emne	Tidspunkt	Aug	Sept	Okt	Nov
Pædagogisk dokumentation	09.00 - 11.30		7, 20		
For sans og samling	09.00 - 15.00		22		10
Den faglige kontrakt som fundamentet i institutionen	09.00 - 11.00		13		
Profiler din faglighed	09.00 - 11.00		27		
Samarbejde mellem forældre og institution	09.00 - 11.00			3, 11, 27	
Pædagogisk kvalitet i institutionen	09.00 - 11.00				2
Bestyrelsens arbejde i institutionen	17.30 - 20.30		26		24
Fokus på bestyrelsens arbejde som team	17.30 - 20.30			10	
Workshops iff revision af de pædagogiske læreplaner	09.00 - 11.00	31		25	
Stærke Institutionsfællesskaber (Private institutioner)	09.00 - 11.00		21		17
Stærke Institutionsfællesskaber (Fritidsinstitutioner)	09.00 - 11.00		29		
Stærke institutionsfællesskaber (0-18 års institutioner)	09.00 - 11.00		5	13	3
Studierejse	Forår 2017				

#### Kurser ude i landet

Kurserne der forestås af interne undervisere fra fobu kan, hvis i kan samle nok deltagere – ca. minimum 12 – afholdes andre steder fx på Fyn, Lolland eller Jylland. Kontakt os for nærmere aftale om det enkelte kursus.

#### HR for ledere og bestyrelser

Fra efteråret vil vi også gennemføre kurser i forskellige HR emner, som fx sygesamtaler og medarbejdersamtale. Undervisere vil være fobus jurister samt løn- og personalekonsulenter

## Lokaleudlejning

### Det kreative værksted

Det kreative værksted tilbyder centrale, lyse rammer om kurser, workshops, events m.m.

I forlængelse af fobu's hovedkontor og kursuslokaler på Vesterbro, har vi indrettet to rum til kreative udfoldelser og pædagogisk læring.

Udover et værksted udstyret med pensler, maling m.m. er der også et tilstødende rum til fordybelse i teori og processer. Lokalerne kan benyttes af både ledere, pædagoger og personalegrupper - og man kan også leje rummene med eller uden konsulent. Ledernetværk, ledelsesteams og studiegrupper er også velkomne.

Hvis du er interesseret i at høre nærmere omkring det kreative værksted - eller er interesseret i at leje lokalerne til egne forløb i institutio-  
nens sammenhæng – så skriv til [info@fobu.dk](mailto:info@fobu.dk). Kan lejes i dagtimerne ml. 9.00 og 16.00.

#### **Pris:**

Leje pr. dag: 500 kr. for fobu medlemsinstitutioner og 1.250 kr. for ikke-medlemmer.

Kapacitet: 12 personer

NB: Lokalerne kan kun lejes sammenhængende

#### **Tilkøb:**

##### Værkstedsmaterialer

Prisen afhænger af hvad og hvor meget I skal bruge. Kontakt fobu for nærmere information.

#### Facilitering

fobu konsulent der faciliterer forløbet:

Kontakt fobu og hør nærmere om muligheder og pris. Der er mulighed for at afholde arrangementet om aftenen.

#### Drikkevarer

Kaffe, the og postevand: 35 kr. pr. dag pr. deltager for fobu medlemsinstitutioner og 55 pr. deltager for ikke-medlemmer.

#### Forplejning

Kontakt fobu og hør nærmere omkring muligheder og pris.

## Kursuslokale med udgang til tagterrasse

Kursuslokalet tilbyder centrale, lyse rammer om foredrag, kurser, workshops, events m.m.

Der er i lokalet to store whiteboards, en computer med tilkøbet storskærm, samt lydanlæg. Lokalerne kan benyttes af både ledere, pædagoger og personalegrupper - og man kan også leje rummene med eller uden konsulent. Ledernetværk, ledelsesteams og studiegrupper er også velkomne.

Hvis du er interesseret i at høre nærmere omkring kursuslokalet - eller er interesseret i at leje lokalerne til egne forløb i institutionens sammenhæng – så skriv til [info@fobu.dk](mailto:info@fobu.dk). Kan lejes i dagtimerne ml. 9.00 og 16.00.

### **Pris:**

Leje pr. dag: 1.250 kr. for fobu medlemsinstitutioner og 2.500 kr. for ikke-medlemmer.

Kapacitet: 30 personer

### **Tilkøb:**

#### Lokaler og fuld forplejning

Ønsker I at fobu skal stå for hele dagsarrangementet koster det 350 kr. pr. person for let morgenbrød, frokost og eftermiddagsforfriskning, med tilhørende kaffe, the og postevand hele dagen.

#### Facilitering

fobu konsulent der faciliterer forløbet:

Kontakt fobu og hør nærmere omkring muligheder og pris. Der er mulighed for at afholde arrangementet om aftenen.

#### Drikkevarer

Kaffe, the og postevand: 35 kr. pr. dag pr. deltager for fobu medlemsinstitutioner og 55 pr. deltager for ikke-medlemmer.

#### Forplejning

Kontakt fobu og hør nærmere omkring muligheder og pris.

fobu  
Enghavevej 31, 1  
1674 København V

Tlf. 3324 8100  
info@fobu.dk  
www.fobu.dk

**fobu**  **akademi**